

De bouwstenen van de zondag

Vijf broden en twee vissen

In de kerkdienst

6. MOMENT MET DE KINDEREN IN DE DIENST

Delen is meer

Als je deelt, heb je daarna minder. Toch? De kinderen ontdekken dat dat niet altijd zo is.

Wat heb je nodig?

- een stevig vel papier
- een schaar

Aan de slag:

- Laat de kinderen het papier zien en vraag hoeveel hoeken het papier heeft. (Antwoord: vier)
- Vertel dat je iemand graag een hoek van je papier wilt geven. Knip een hoekje af en geef dit aan een kind.
- Hoeveel hoeken blijven er nu over? (antwoord: vijf)
- Herhaal deze handelingen een paar keer.
- De kinderen ontdekken dat je papier juist meer hoekjes krijgt als je hoekjes weggeeft.

In de kinderdienst

7. OM TE BEGINNEN

4-8 jaar

De picknick

Vandaag gaat het verhaal over veel mensen die naar Jezus luisteren. Maar dan wordt het avond...

Wat heb je nodig?

- een kleed voor een picknick
- een mand of een rugzak
- een brooddoos met boterhammen
- een fles drinken
- een portemonnee met een paar munten

Aan de slag:

- Vertel dat je een heel leuk idee hebt: na de kerkdienst gaan we met de hele kerk picknicken. Laat enthousiast de spullen zien die je meegenomen hebt.
- Kijk dan de kinderen lang en bedenkelijk aan: Wat denken ze, is het genoeg voor iedereen?
- Vraag dan aan de kinderen of ze oplossingen kunnen bedenken voor het probleem.
- Vertel dat het verhaal van vandaag ook

gaat over een heel bijzondere picknick met te weinig eten voor iedereen. En dan gebeurt er iets dat niemand had verwacht...

8-12 jaar

De oplossing op de verkeerde plek zoeken

De leerlingen zoeken de oplossing om de mensen eten te geven op de verkeerde plek.

De kinderen ervaren in deze opdracht hoe het voelt als je je op iets richt waar het eigenlijk niet om gaat.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- een stuk papier
- een pen

En verder:

- een kind dat jouw assistent wil zijn
- een brede bak of la met allerlei spulletjes, zoals: een potlood, een puntenslijper, een washandje, een badeendje, een bal, een tafeltennisbatje, een lepel, een vork, een glas, enzovoort.

Aan de slag:

- Geef elk kind een papier en een pen.
- Eén van de kinderen is jouw assistent. Die assistent loopt een paar minuten in de ruimte rond met de bak met spulletjes zodat iedereen die goed kan zien.
- Geef de andere kinderen de opdracht om op te schrijven wat ze zien.
- De assistent verlaat de ruimte met de bak spulletjes.
- Laat de andere kinderen de volgende vragen beantwoorden. Ze kunnen hiervoor hun aantekeningen bekijken.
 - Wat voor kleur hebben de schoenen van de assistent?
 - Draagt de assistent een horloge?
 - Welke kleur ogen heeft de assistent?
 - Welke tekst stond er op de trui?
 - enzovoort.
- Roep de assistent terug om de antwoorden te controleren.
- Klopt het dat de kinderen meer letten op wat er in de bak zat dan op de assistent? Leg uit dat de leerlingen in het verhaal van vandaag ook precies naar de verkeerde dingen keken.

De bouwstenen van de zondag

Vijf broden en twee vissen

8. GEBED ALS DE KINDERDIENST BEGINT

Goede God,
U heeft de aarde zo gemaakt
dat er genoeg voedsel groeit voor iedereen.
Toch lijden veel mensen honger,
omdat we moeilijk kunnen delen met elkaar.
Leer ons om niet alles voor onszelf te houden,
leer ons om te doen wat Jezus deed.
Hij deelde uit van wat hij had.
Help ons ook te delen wat we hebben.
Amen.

Tip

Ga in een kring
zitten voor dit gebed.
Je kunt een kaars
aansteken, of de kaars
die je meeneemt uit de
dienst in het midden
zetten.

9. BIJBELVERHAAL

4-8 jaar

Bij Marcus 6:30-44

Vertel het verhaal. Bekijk tijdens of na het verhaal met elkaar de plaat bij dit verhaal. Vraag de kinderen om goed te kijken en te vertellen wat ze zien.

Je kunt eventueel de weetjes uit het bovenbouwmateriaal gebruiken om wat meer uit te leggen.

Vijf broden en twee vissen

Wat was deze week bijzonder! Voor het eerst mochten wij, de vrienden van Jezus, alleen op pad. In groepjes van twee vertelden we verhalen over God. Er zijn zelfs echte wonderen gebeurd! We maakten mensen beter, net als Jezus!

Nu zijn we voor het eerst weer allemaal bij elkaar. Jezus vertelt aan een grote groep mensen verhalen over God.

Er zijn hier meer dan vijfduizend mensen bij elkaar! Ze luisteren zo goed naar Jezus dat ze niet eens merken dat het al bijna donker is.

Wacht eens even... Ik ga geschrokken recht overeind zitten. Ook Jezus heeft helemaal niet door hoe laat het is! Ik moet hem snel waarschuwen!

Voorzichtig tik ik Jezus op zijn schouder.

'Wat is er, Filippus?'

'Het wordt al bijna donker en er is hier in de buurt geen eten te koop. We moeten de mensen snel naar huis sturen!'

Jezus denkt na, en dan kijkt hij mij en de andere leerlingen aan:

'Geven jullie ze maar te eten.'

'Wat?' roep ik uit 'Zoveel eten kost veel te veel geld!'

'Heb je al gekeken hoeveel eten we zelf bij ons hebben?' vraagt Jezus.

Verbaasd kijk ik hem aan. Dat is toch nooit genoeg om al die mensen te eten te geven? Een andere leerling, Andreas, komt me te hulp:

'Vijf broden en twee vissen, meester.'

'Goed,' zegt Jezus 'Laat de mensen in groepen bij elkaar zitten. Dan kunnen we het eten verdelen.'

Ik doe wat Jezus zegt, maar snap er niets meer van.

Hoe moeten we ooit vijf broden uitdelen aan vijfduizend mensen? Voor iedereen één kruimel of zo? Wat is Jezus van plan?

De bouwstenen van de zondag

Vijf broden en twee vissen

Jezus houdt het brood en de vis in zijn handen. Hij kijkt naar de hemel. 'Dank u wel God, voor dit eten.'

En dan moeten we het gaan uitdelen. Ik geef het eerste stuk brood aan een klein meisje. Het is best een groot stuk brood, maar als ik verder loop is er nog steeds brood over. Het volgende stuk brood geef ik aan een oude man. Nu zal het brood wel echt op zijn, maar als ik om me heen kijk valt mijn mond open. Overal om me heen zitten mensen lekker te eten in het gras. Ik kijk naar de handen van Jezus en Jezus is nog steeds brood aan het breken! Dit is toch veel meer dan die vijf broden en die twee vissen?! Als Jezus zo doorgaat, blijft er zelfs brood over. Wacht eens even...

Ineens snap ik wat er aan de hand is! Jezus heeft weer een wonder gedaan. Natuurlijk! Dat ik daar zelf niet eerder aan heb gedacht! Ik schaam me een beetje en ik tik mezelf tegen m'n voorhoofd. 'Nu echt onthouden, Filippus: als je in Jezus gelooft, kan er veel meer dan je denkt!'

8-12 jaar

Marcus 6:30-44

Er komen veel mensen bij Jezus

De mensen gaan achter Jezus aan

De leerlingen die door Jezus op weg waren gestuurd, kwamen terug. Ze vertelden Jezus wat ze allemaal gedaan hadden. En wat ze de mensen geleerd hadden over God. Jezus zei tegen hen: 'Kom, we gaan naar een stille plek om wat uit te rusten.' Want er kwamen steeds zo veel mensen, dat Jezus en de leerlingen niet eens even konden eten.

Jezus en de leerlingen gingen met de boot naar een stille plek. Maar veel mensen zagen hen wegvaren en begrepen waar ze heen gingen. Overal vandaan liepen mensen snel naar die plek toe. Ze waren er nog eerder dan Jezus en de leerlingen.

Toen Jezus uit de boot stapte, zag hij al die mensen staan. Hij kreeg medelijden met hen, want hij dacht: Het lijken wel schapen zonder herder. Daarom begon hij hun uitleg te geven over God.

Jezus geeft veel mensen te eten

Toen het avond werd, zeiden de leerlingen tegen Jezus: 'U moet al die mensen wegsturen. Want het is al laat, en hier is geen eten te krijgen. Ze kunnen beter eten gaan kopen in de dorpen en bij de boeren in de buurt.'

Maar Jezus zei tegen hen: 'Nee, geven jullie hun maar te eten.' De leerlingen zeiden: 'Meent u dat echt? Hoe komen we aan het geld om voor al die mensen eten te kopen?' Jezus zei: 'Kijk eerst eens hoeveel eten we bij ons hebben.' De leerlingen gingen kijken en zeiden: 'We hebben vijf broden en twee vissen.' Jezus zei tegen de leerlingen: 'Alle mensen moeten in groepen op het gras gaan zitten.' De mensen gingen zitten in groepen van vijftig en honderd personen.

Toen nam Jezus het brood en de vis. Hij keek omhoog naar de hemel en dankte God voor het voedsel. Daarna brak hij het brood in stukken en verdeelde de vis. Hij gaf het aan de leerlingen, en zij deelden het uit aan de mensen.

Alle mensen konden eten zo veel als ze wilden. De leerlingen haalden het eten op dat overgebleven was. Het waren twaalf manden vol brood en vis. Er hadden wel vijfduizend mensen van het brood gegeten!

De bouwstenen van de zondag

Vijf broden en twee vissen

10. OM TE WETEN

Broden en vissen

In de tijd van Jezus was brood heel belangrijk. Mensen aten bij elke maaltijd platte broden, een beetje zoals pitabroden of Turkse broden nu. Ze doopten hun brood in een saus of aten er kaas bij. Brood was natuurlijk ook heel makkelijk mee te nemen voor onderweg.

Vissen lijken minder handig om mee te nemen. Maar door ze eerst te zouten, te pekelen (een tijdje in zout water leggen) of te drogen, bleven ze langer goed.

11. OM OVER TE PRATEN

Bij de gespreksvragen staan verschillende soorten vragen: 'weetvragen' en 'denkvragen'. Antwoorden op de weetvragen kun je opzoeken, bijvoorbeeld in het verhaal. Maar over de denkvragen kun je met elkaar blijven nadenken. Daarom zijn er ook geen foute antwoorden!

4-8 jaar

- Het is al laat. Jezus wil de mensen niet zonder eten naar huis sturen. Hij vraagt zijn vrienden om te kijken hoeveel eten er is. Hoeveel eten verzamelen de leerlingen?
- Waarom wil Jezus dat de mensen in groepjes gaan zitten? Hoe zit jij als je op school overblijft? Met alle kinderen bij elkaar of in een klein groepje? Wat vind je fijner?
- Jezus dankt God voor het eten. Dank jij God ook weleens voor je eten? Waar dank jij God nog meer voor?
- Wat bedoelt Filippus als hij zegt: 'Als je in Jezus gelooft, kan er veel meer dan je denkt'?

8-12 jaar

- Waarom willen de leerlingen dat Jezus de mensen wegstuurt?
- Jezus geeft zijn leerlingen een opdracht. Welke? Wat vind je van die opdracht?
- De leerlingen denken aan geld om eten voor de mensen te kunnen kopen. Welke oplossing zou jij bedenken op de vraag van de leerlingen: Hoe komen we aan eten voor iedereen?
- De leerlingen zoeken de oplossing (geld) voor het probleem (eten) op de verkeerde plek. Welke tip geeft Jezus ze?
- Wat wil Jezus zijn leerlingen laten zien met dit wonder, denk je?

De bouwstenen van de zondag

Vijf broden en twee vissen

12. OM TE DOEN

4-8 jaar

Vind het plaatje in de grote plaat

In het verhaal van vandaag gaat het over brood en vis. De broden en vissen die over zijn, worden in manden verzameld. Lukt het de kinderen om het kleine plaatje terug te vinden in de grote plaat?

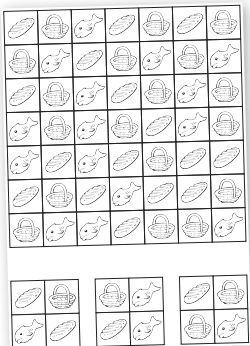
Wat heb je nodig?

Per kind:

- het werkblad
- een rood, een groen en een blauw potlood

Aan de slag:

- Op het werkblad staan allemaal vakjes.
- In elk vakje staat een brood, een vis of een mandje getekend.
- Onderaan staan drie vierkantjes.
- Elk vierkant bestaat uit vier vakjes met daarin een tekening van een brood, een vis of een mand.
- De kinderen zoeken de vierkanten in de grote plaat op en geven ze de goede kleur.

4-8 jaar

Samen delen

Jezus deelt uit van wat hij heeft. Dat kunnen de kinderen natuurlijk ook!

Wat heb je nodig?

- voldoende picknickkleden voor iedereen
- per kind een (plastic) bakje
- eten dat makkelijk te verdelen is (breekbrood, druiven, snoeptomaten, blokjes kaas, enzovoort)
- eventueel gezellige aankleding (bloemen, kledjes, enzovoort)

Aan de slag:

Verdeel het eten onder de kinderen, zodat steeds één kind of een klein groepje kinderen één soort eten heeft. Vraag aan de kinderen of dat de beste manier is om het eten te delen. Nee? Laat ze dan verdelen wat ze hebben. Aan het eind moeten alle kinderen alle soorten eten in hun bakje hebben.

Tip

Je kunt natuurlijk ook een echte picknick houden. Het is mooi om dit na afloop van de dienst te doen, samen met de ouders. Zorg dan dat iedereen iets meeneemt om samen te delen.

De bouwstenen van de zondag

Vijf broden en twee vissen

8-12 jaar

Gum het uit

Met het wonder van het brood veegt Jezus de oplossing van de leerlingen (om eten te kopen met geld) weg. Met dit proefje kunnen de kinderen dit nadoen.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- een wit vel papier
- een grijs potlood
- een stukje brood

En verder:

- geldmunten (vijf-eurocentmunten werken het beste)

Aan de slag:

- Leg een geldmunt onder het vel papier.
- Kras met grijs potlood voorzichtig over de munt tot de afdruk op het papier te zien is.
- Herhaal dit een paar keer.
- Pak een stukje brood en kneed het tot een balletje.
- Wrijf met het stukje brood over een muntafdruk.
- Veeg de kruimels van je papier.
- Wat zie je?

Uitleg:

Het brood werkt als kneedgum. Het grafiet van het potlood plakt aan papier, maar nog beter aan brood. De munten zie je nauwelijks meer als je er met je stukje brood over wrijft.

Tip
Witbrood werkt het beste.

8-12 jaar

Een mandje van brood

De leerlingen halen het eten op dat overgebleven is: twaalf manden vol brood en vis.

Maak van brood je eigen broodmandje.

Wat heb je nodig?

- één pak broodmix voor witbrood per vijf kinderen
- 275 milliliter lauw water
- 20 gram boter
- melk
- een kom
- een mixer met deeghaken
- een schaalte van 10 centimeter doorsnede, bekleed met aluminiumfolie
- een kwastje
- olie om in te vetten
- een oven
- een bakplaat
- twee vellen bakpapier

Aan de slag:

- Doe de broodmix in een kom en voeg het water en de boter toe.
- Kneed dit alles vier minuten met de mixer.
- Zet het brooddeeg tien minuten weg op kamertemperatuur.

- Bekleed de schaaltes met aluminiumfolie (de glimmende kant boven).

- Rol het deeg zo dun mogelijk uit tot een rechthoek.

- Snijd het deeg in repen van ongeveer een centimeter.

- Verwarm de oven voor op 220 graden.

- Zet het schaalte met folie omgekeerd op tafel

- Strijk het aluminiumfolie in met olie, zodat het brood er straks makkelijk vanaf gaat.

- Leg deegreepjes van boven naar onder, zodat je een soort 'spinnenpootjes' krijgt.

- De reepjes druk je boven in het midden plat tegen elkaar aan.

- Met de andere reepjes vlecht je horizontaal: met het ene stukje deeg ga je over het verticale reepje. Bij het andere stukje deeg ga je onder het verticale reepje door. Dit herhaal je tot je rond bent.

- Pak dan een tweede reepje deeg, en doe precies hetzelfde als met het eerste, enzovoort.

- Smeer het broodmandje in met een beetje melk.

- Bak het mandje in vijftientig minuten af in de oven.

De bouwstenen van de zondag

Vijf broden en twee vissen

8-12 jaar

Als je deelt, is er...

Wat gebeurt er als je met elkaar deelt? Met deze puzzel komen de kinderen daar achter. De gemarkeerde letters vormen samen de oplossing.

Wat heb je nodig?

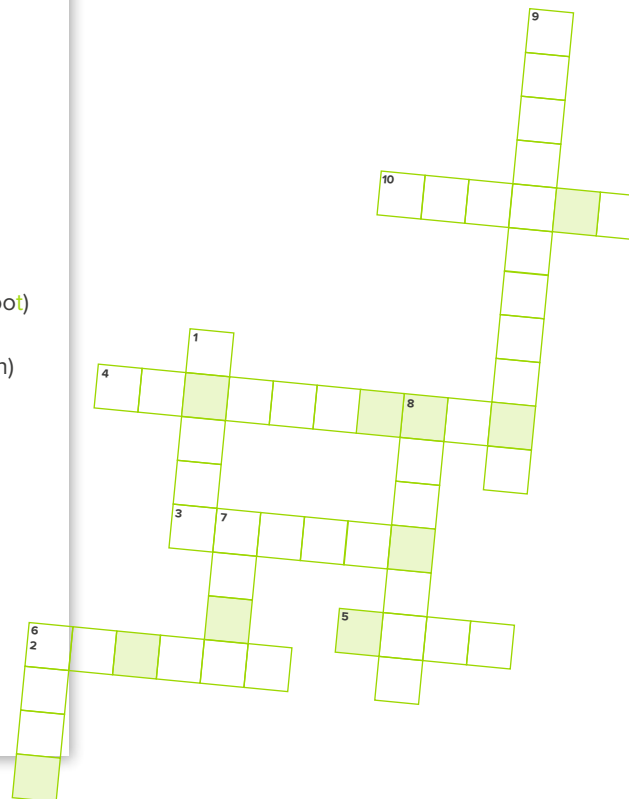
Per kind

- het werkblad
- een pen of potlood

1. Wie doet er een wonder in het verhaal? (Jezus)
2. Waarmee komen Jezus en zijn leerlingen van de ene naar de andere plek? (boot)
3. Het tegenovergestelde van lawaai (stilte)
4. Welke mensen willen dat Jezus de andere mensen naar huis stuurt? (leerlingen)
5. De leerlingen hebben te weinig ... om eten te kopen. (geld)
6. Van welk eten hebben de leerlingen er vijf geteld? (broden)
7. Hoeveel vissen zijn er? (twee)
8. De mensen moeten gaan zitten in ... (groepen)
9. Hoeveel mensen hebben er gegeten van de broden en vissen? (vijfduizend)
10. De leerlingen verzamelen het overgebleven eten in ...? (manden)

Oplossing:

Eten genoeg

De bouwstenen van de zondag

Vijf broden en twee vissen

13. ZEGEN

In de Bijbel staat een zegen voor alle mensen. Dat is een wens die vaak aan het einde van de kerkdienst wordt uitgesproken. En die zegenwens zeggen wij hier ook tegen elkaar:

Tips

- Ga in een kring staan en houd elkaars handen vast.
- Laat drie kinderen elk een zin uitspreken, of spreek alles samen uit.

‘De Heer zal jullie gelukkig maken en jullie beschermen. De Heer zal bij jullie zijn en voor jullie zorgen. De Heer zal aan jullie denken en jullie vrede geven.’

Numeri 6:24-25

COLOFON

Tekst: Nederlands Bijbelgenootschap
Bijbeltekst: Bijbel in Gewone Taal
Hervertelling bijbelverhaal: NBG/Melanie van de Peut
Illustratie: NBG/Liza-Beth Valkema
Werkblad 4-8 jaar: NBG/Bart den Heeten
Strip: NBG/Bart den Heeten
Vormgeving: Frivista
DTP: Villa Grafica